

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО – АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ АДМІНІСТРАТИВНИМИ ВИТРАТАМИ

(Представлено к.е.н., доц. Степурую М.О.)

Процес виробництва супроводжується виробничими і адміністративними витратами. Невпинне зростання питомої ваги адміністративних витрат в загальному їх обсязі обумовлює необхідність пошуку оптимальної методики обліку та контролю, адаптованої до потреб управління на основі релевантної економічної інформації. Удосконалення обліку адміністративних витрат є складовою еволюційного підходу до управління господарською діяльністю підприємств в ринкових умовах та покращення їх фінансових результатів.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблемам стратегічного управління та, зокрема, стратегічного управління адміністративними витратами, як основного виду управління діяльністю підприємства, надається значна увага з боку науковців і практиків, серед них: Артюшок К.А. [1], Холод З.М.[4], Ярмоленко В.П. [5].

Постановка проблеми. Дослідженнями ефективності витрат підприємства хоча й займаються багато науковців, проте їхні напрацювання з цього питання не мають системного характеру. У праці Холод З.М. значна увага приділяється коефіцієнтам окупності постійних витрат, ефективності загальногосподарського управління та витратомісткості збутової діяльності підприємства. По-перше, якщо динаміка показників, про які йшлося вище, є різнонапрямленою, то нез'ясованим залишається питання щодо узагальненого висновку про ефективність. По-друге, деякі автори пропонують визначати окремі коефіцієнти окупності конкретних видів витрат за рахунок чистого доходу, однак для підприємства важливо окупити всі витрати, а не тільки певні їх види, тобто ці показники не несуть достатнього економічного навантаження. І, зрештою, ці показники зовсім не враховують витрат, пов'язаних із залученням ресурсів (відсотків за кредит, платежів за угодами з фінансової оренди тощо) та інших операційних витрат [4, с.14].

В роботах Артюшок К.А. досліджуються питання удосконалення методології та організації обліку і аудиту адміністративних витрат господарюючих суб'єктів і. З метою забезпечення однаковості методологічних і методичних принципів обліку і аудиту адміністративних витрат запропонована раціональна класифікація адміністративних витрат.. Зроблена оцінка існуючої практики обліку адміністративних витрат та запропоновані конкретні цілі вдосконалення їх обліку. Обґрунтовано необхідність побудови на підприємствах обліку адміністративних витрат за центрами відповідальності [1].

Метою статті є дослідження вирішено завдання формування системи інформації для забезпечення стратегічного управління адміністративними витратами.

Виклад основного матеріалу. Витрати на управління та обслуговування в бухгалтерському обліку належать до адміністративних витрат, які відображаються на

рахунку 92 «Адміністративні витрати». За дебетом рахунку відображається сума визнаних адміністративних витрат, за кредитом – списання на рахунок 79 «Фінансові результати». Аналітичний облік ведеться за статтями витрат. Згідно П(С)БО 16 «Витрати» [2] до адміністративних витрат відносяться витрати, пов'язані з управлінням та організацією діяльності підприємства, які не включаються до собівартості реалізованої продукції. Такий підхід був запроваджений з переходом України на міжнародні стандарти обліку і викликає постійні дискусії.

Так, В. П. Ярмоленко зазначає, що загальногосподарські витрати як і загальновиробничі мають відношення до процесу основного виробництва, заради якого створюється підприємство. Покриття адміністративних витрат «валовим» прибутком перекручує їх економічну суть [5, с. 22].

Потрібно здійснювати науково обґрунтований розподіл адміністративних витрат, тому проблема виникає у правильному виборі бази розподілу цих витрат. Потрібно вибрати базу розподілу, що в найбільшій мірі відповідає невиробничим накладним витратам [4, с.11].

Перш ніж розподіляти адміністративні витрати доцільно визначити об'єкт розподілу. Об'єкти розподілу можуть бути проміжні та кінцеві. Передбачається, що проміжними об'єктами розподілу адміністративних витрат мають бути виключно виробничі підрозділи, так як витрати допоміжних підрозділів в кінцевому результаті включаються в собівартість виробленої продукції і розподіл адміністративних витрат ще й на ці підрозділи призведе до подвійного їх включення до собівартості продукції. Підсумковими ж об'єктами розподілу адміністративних витрат є окремі види продукції.

Наведені пропозиції щодо удосконалення обліку адміністративних витрат не відкидають сучасної методики їх обліку. Враховуючи діючу нормативно-законодавчу базу, вважаємо, що на даний час у фінансовому обліку адміністративні витрати мають списуватись на рахунок 79 «Фінансові результати». В управлінському ж обліку адміністративні витрати доцільно розподіляти на окремі види виробленої продукції, формуючи її повну собівартість. При цьому досліджувані витрати не будуть капіталізуватись у виробничих витратах, а керівники та менеджери матимуть необхідну їм інформацію. На завершення, зазначимо, що оскільки результати господарсько-фінансової діяльності кожного підприємства залежать безпосередньо від величини адміністративних витрат, питання обліку і контролю таких витрат завжди були, є і будуть актуальними. Значною мірою їх вирішенню сприятиме розширення номенклатури статей адміністративних витрат для повнішого забезпечення керівників і менеджерів підприємств достатньою інформацією. Крім того, для отримання інформації про повну собівартість продукції доцільно адміністративні витрати розподіляти пропорційно обсягу виготовленої продукції. Такий підхід до методики розподілу адміністративних витрат також дозволить приймати вірні управлінські рішення щодо виробництва того чи іншого виду продукції та подальшої ефективної діяльності підприємства.

Слід зазначити, що, оскільки від величини адміністративних витрат безпосередньо залежать результати господарсько-фінансової діяльності кожного підприємства, питання обліку таких витрат завжди були, є і будуть актуальними. Певною мірою їх вирішенню сприятиме розширення номенклатури статей адміністративних витрат для повнішого забезпечення відповідних осіб потрібною

інформацією. Така методика розподілу даних витрат також дозволить прийняти ефективні управлінські рішення щодо виробництва того чи іншого виду продукції та подальшої діяльності підприємства.

З метою формування управлінських рішень у складі адміністративних витрат необхідно виділити змінні, постійні та змішані витрати в залежності від того, як вони реагують на зміни рівня ділової активності підприємства або відповідають йому.

Виходячи з економічного змісту адміністративних витрат, всю їх сукупність відносять до постійних витрат.

Для отримання конкретнішої й точнішої інформації, що дозволить ефективно управляти господарською діяльністю підприємства за його структурними елементами, доцільно усі виробничо-господарські підрозділи підприємства групувати за центрами виникнення витрат і центрами відповідальності за здійснені витрати. За таких умов на кожній ланці і на кожному рівні управління з'являється можливість забезпечити конкретну відповідальність працівників за понесені витрати і їх раціоналізацію. Такий підхід прийнятний і щодо обліку та контролю адміністративних витрат.

Основною метою обліку витрат взагалі, та адміністративних витрат зокрема, є своєчасне, повне відображення фактичного розміру і складу витрат та контроль за використанням всіх ресурсів.

З формулювання мети можна визначити основні завдання обліку адміністративних витрат. Це:

- визначення складу та розмежування виробничих витрат за їх економічним змістом, елементами, статтями обліку, суміжними періодами та іншими ознаками, передбаченими відповідними стандартами фінансового та управлінського обліку;
- формування відповідної інформації про обсяг витрат в передбаченій системі документів, облікових реєстрів;
- правильне своєчасне списання адміністративних витрат на зменшення фінансового результату від основної діяльності.

Щоб виконати ці завдання обліковим працівникам необхідно чітко знати Положення (стандарт) бухгалтерського обліку та загальноприйнятту класифікацію витрат.

Потрібно здійснювати науково обґрунтований розподіл адміністративних витрат, тому проблема виникає у правильному виборі бази розподілу цих витрат. Потрібно вибрати базу розподілу, що в найбільшій мірі відповідає невиробничим накладним витратам [3, с. 33].

Перш ніж розподіляти адміністративні витрати потрібно визначити об'єкт розподілу. Об'єкти розподілу можуть бути проміжні та кінцеві. Проміжними об'єктами розподілу адміністративних витрат мають бути лише виробничі підрозділи, так як витрати допоміжних підрозділів в кінцевому результаті включаються в собівартість виробленої продукції і розподіл адміністративних витрат ще й на ці підрозділи призведе до подвійного їх включення в собівартість продукції. Кінцевими ж об'єктами розподілу адміністративних витрат є окремі види продукції [3, с. 33].

Висновки. Оскільки від величини адміністративних витрат безпосередньо залежать результати господарсько-фінансової діяльності кожного підприємства,

питання обліку таких витрат завжди були, є і будуть актуальними. Певною мірою їх вирішенню сприятиме розширення номенклатури статей адміністративних витрат для повнішого забезпечення відповідних осіб потрібною інформацією. Окрім цього, для отримання інформації про повну собівартість продукції запропоновано адміністративні витрати розподіляти пропорційно обсягу виготовленої продукції. Така методика розподілу даних витрат також дозволить прийняти ефективні управлінські рішення щодо виробництва того чи іншого виду продукції та подальшої діяльності підприємства.

Список використаної літератури:

1. Артюшок К.А. Облік та аудит адміністративних витрат господарюючого суб'єкта. на прикладі лісгосподарських підприємств Рівненської області: Автореф. дис.: 08.06.04 / К.А. Артюшок. – Київ : Держ. акад. стат-ки, обліку та аудиту Держкомстату України, 2005. – 20 с.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати” (з наступними змінами і доповненнями): Наказ Міністерства України від 31.12.1999 р. № 318. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – www.minfin.gov.ua.

3. Соколовська Н. Поштові витрати підприємства: бухгалтерський облік та оподаткування/Н. Соколовська// Все про бухгалтерський облік. 2011. – №31. – С. 33.

4. Холод З.М. Аналіз витрат підприємства: актуальність, пріоритетні напрямки, проблеми і завдання / Холод З.М., Бачик А.Я. // Наукові записки, 2012. – №8, с.9–15.

5. Ярмоленко В.П. Про склад і класифікацію виробничих витрат / В.П. Ярмоленко // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2010. -№11.- С.20-24.

References:

1. Artyushok K.A. Oblik ta audyt administratyvnykh vytrat hospodaryuyuchoho sub"yektu. Na prykladi lisohospodars'kykh pidpryyemstv Rivnens'koyi oblasti: Avtoref. dys.: 08.06.04 / K.A. Artyushok. – Kyyiv : Derzh. akad. stat-ky, obliku ta audytu Derzhkomstatu Ukrayiny, 2005. – 20 s.

2. Polozhennya (standart) bukhhalters'koho obliku 16 “Vytraty” (z nastupnymy zminamy i dopovnnennamy): Nakaz Minfinu Ukrayiny vid 31.12.1999 r. № 318. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: – www.minfin.gov.ua.

3. Sokolov'ska N. Poshtovi vytraty pidpryyemstva: bukhhalters'kyy oblik ta opodatkuvannya/N. Sokolov's'ka// Vse pro bukhhalters'kyy oblik. 2011. –№ 31. – S. 33.

4. Kholod Z.M. Analiz vytrat pidpryyemstva: aktual'nist', priorytetni napryamky, problemy i zavdannya / Kholod Z.M., Bachyk A.Ya. // Naukovi zapysky, 2012. – № 8, s.9–15.

5. Yarmolenko V.P. Pro sklad i klasyfikatsiyu vyrobnychyykh vytrat / V.P. Yarmolenko // Bukhhalteriya v sil's'komu hospodarstvi. – 2010. -№ 11.- S.20-24.

КОСТЮК Валентига Валентинівна – магістр Житомирського національного агроєкологічного університету, спеціальність «Облік та аудит».

Наукові інтереси: формування системи інформації для забезпечення стратегічного управління адміністративними витратами.